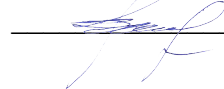

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет психології та історії
Кафедра філософії і соціальних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

 Харченко Ю.В.

«28» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Туризмознавство

Рівень вищої освіти: *другий (магістерський)*

Галузь знань: *A4 Освіта*

Спеціальність: *A4.07 Середня освіта (Географія)*

Освітня програма: *Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота*

Форма навчання: *денна, заочна*

2025 – 2026 навчальний рік

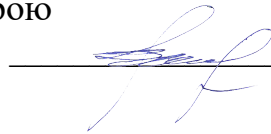
Робоча програма навчальної дисципліни «Туризмознавство» розроблена на основі освітньо-професійної програми «Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота» навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня другий (магістерський) за спеціальністю А4.07 Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота.

Розробник: Зарубіна А.В., кандидат географічних наук, доцент

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри філософії та соціальних наук

Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедрою

Харченко Ю.В.

Робоча програма навчальної дисципліни «Туризмознавство» для студентів спеціальності А4.07 Середня освіта (Географія) за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. – ЦДУ імені В. Винниченка, 2025. – 17 с.

© Зарубіна АВ., 2025 рік

© ЦДУ імені В. Винниченка,
2025 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань А4 Освіта	Нормативна	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання _____ (назва)	Спеціальність: А4.07 Середня освіта (Географія)	Рік підготовки	
		1-й	1-й
Семестр			
1-й		1-й	
Загальна кількість годин – 120	Освітня програма: Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента –4		24 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		72 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
		Екзамен	Екзамен

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Туризмознавство» є вивчення багатопланової соціально-економічної суті туризму – ресурсно орієнтованої суспільно-господарської системи, основних етапів історії її розвитку; системний виклад визначень головних термінів і понять, чинників розвитку туризму, класифікації видів і форм туризму, оцінки туристських ресурсів, принципів формування туристської привабливості регіону; технології організації туристської подорожі; аналіз територіальних особливостей розвитку туризму, сучасного місця та перспектив України у світовому туристському просторі.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Туризмознавство» є засвоєння основ теорії туризму; вивчення етапів розвитку туризму в Україні; аналіз чинників розвитку туризму і формування туристських потреб; вивчення, виявлення і оцінка

туристських ресурсів; визначення складових туристської привабливості регіону; ознайомлення з організацією надання послуг туристськими фірмами, видами туристських маршрутів і турів; засвоєння технології організації та проведення туристської подорожі; вивчення туристських документів та основ професійної етики туризму.

У результаті вивчення навчальної дисципліни **студент повинен**

знати: сутність і значення туризму як соціального явища; основи понятійно-категоріального апарату; історію розвитку світового туризму і туризму в Україні; принципи, методи і функції туризму; умови та чинники розвитку туризму; форми і види туризму; найвідоміші туристські регіони і центри світу; правові засади діяльності туристських організацій; технологію організації та проведення туристської подорожі; вимоги до професійної діяльності у туристській галузі;

вміти: застосовувати теоретично-методичні напрацювання та організаційно-технологічні вимоги під час надання туристських послуг; володіти комплексом спеціалізованих вмінь і навичок роботи з групою туристів; організовувати турподорожі згідно технологічного плану; розробляти та проводити одноденні та багатоденні туристські подорожі; рекламувати туристський продукт; приймати рішення в нестандартних умовах і ситуаціях.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

загальні	фахові

ЗК1 Здатність набувати спеціалізовані концептуальні знання у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи ЗК4 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, набувати спеціалізовані концептуальні знання у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя. ЗК5 Здатність використання інформаційних і комунікаційних технологій в процесі навчання або дослідження, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ФК1 Здатність застосувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання інформації, вільно орієнтуватися у спеціальній науковій літературі, вміти знаходити інформацію завдяки Internet- мережі, працювати з науково-методичною літературою та періодичними виданнями з метою використання в процесі новітніх досягнень географічної та педагогічної науки. ФК3 Володіння основами дослідницької діяльності, уміння застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи досліджень, дослідницькі навички. ФК7 Здатність застосовувати знання пояснювати зміст і структуру рекреаційних ресурсів; основні концепції, закони і загальні проблеми їх використання; види рекреаційних ресурсів, територіальне поширення та різноманітність; їх сучасний стан, відтворення й охорона.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1. Студент демонструє спроможність систематично отримувати нові знання шляхом ознайомлення з науковою та науково-популярною географічною літературою, а також застосовувати їх для вирішення наукових географічних та педагогічних задач.

ПРН 2. Студент демонструє спроможність застосувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання інформації, вільно орієнтується у спеціальній науковій літературі, вміє знаходити інформацію завдяки Internet-мережі, працювати з науково-методичною літературою та періодичними виданнями з метою використання в процесі новітніх досягнень географічної та педагогічної науки.

ПРН 8. Студент демонструє спроможність аналізувати особливості сучасного соціально-економічного розвитку країн і регіонів світу залежно від впливу факторів природнокліматичного, історичного та соціально-економічного характеру, вміє порівнювати особливості галузевої і територіальної структури промисловості (сільського господарства) різних країн за допомогою

картографічних, літературних та інших джерел.

ПРН 9. Студент спроможний застосовувати знання пояснювати структуру рекреаційних ресурсів; види рекреаційних ресурсів, їх сучасний стан, територіальне поширення, використання у різних регіонах світу, шляхи їх збереження, відтворення й охорони.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1 . Теоретичні основи туризму.

Тема 1. Сутність туризмознавства як науки. Основні етапи історії розвитку туризму. Головні терміни і поняття туризмознавства. Об'єкт дослідження, предмет вивчення науки. Підгрунття ідеї туризму. Сучасне масове явище – туризм. Функції і класифікації туризму. Основні види туризму.

Тема 2. Історичні передумови виникнення та розвитку туризму Виникнення та розвиток ознак туризму: стародавній світ, середньовіччя. Елітарний туризм. Поява екскурсійної практики (XVII–XVIII ст.). Виникнення і становлення власне туризму (XIX – поч. XX ст.). Туризм – масове суспільне явище (кін. XX – поч. XXI ст.). Перші туристські організації в Україні.

Тема 3. Оцінка туристських ресурсів Види туристських ресурсів. Природні туристські ресурси та їх оцінка. Медико-біологічний (фізіологічний), психолого-естетичний, технологічний типи оцінювання природних ресурсів. Бальна шкала оцінок історико-культурних туристських ресурсів. Інфраструктура туризму. Інформаційні та інформаційно-віртуальні туристські ресурси.

Тема 4. Туристичні ресурси світу та України. Територіальні особливості поширення основних видів ресурсів в межах України та регіонів світу. Значення туристичних ресурсів для формування туринських потоків.

Розділ 2. Туризм як вид господарської діяльності

Тема 5. Суб'єкти туристської діяльності, які забезпечують прийом, обслуговування та перевезення туристів Зародження готельної справи в Україні. Подальше зміцнення і розширення матеріально-технічної бази туризму. Перевезення. Класифікація транспортних подорожей і транспортних засобів. Основні види транспортного обслуговування туристів. Готельна індустрія. Заклади розміщення туристів. Види готелів. Система громадського харчування. Основні вимоги до закладів харчування. Система розваг. Система страхування. Банківські та фінансові послуги. Інформаційні послуги в туризмі.

Тема 6. Організація роботи туристської фірми Організатори туризму. Фірми-туроператори і фірми-турагенти. Агентські угоди. Основні умови та правила здійснення підприємницької діяльності туристською фірмою.

Тема 7. Технологія організації туристської подорожі Створення турпродукту: перший етап – пошук і відбір ідей, розробка задуму, аналіз видів, форм і класів

туризму, вибір маршруту і програми туру, визначення основних параметрів і місця серед продуктів інших фірм; проведення маркетингових досліджень: вивчення кон'юнктури ринку, конкурентного середовища фірми, пошуки та вивчення відповідного споживчого сегмента; аналіз власних можливостей і ресурсів. Другий етап – розробка маршруту, який визначається відповідно до мети подорожі, транспортної доступності, інфраструктури. Етап пошуку партнерів і постачальників послуг, вивчення їх пропозиції. Оформлення і підписання договорів про співробітництво для здійснення подорожей й обслуговування.

Тема 8. Туристична політика та механізм державного регулювання туризму України на сучасному етапі. Структура управління туристичною сферою в Україні. Завдання та функції Державного агентства з туризму та курортів. Документи, які регулюють діяльність виконавчих органів в галузі туризму. Установи та організації управління туризмом в Україні: їх функції та завдання. Недержавні громадські організації та їх місце в регулюванні розвитку туристичної сфери.

Державні, національні програми розвитку основних туристичних дестинацій. Державна програма розвитку туризму. Програми розвитку окремих видів туризму. Місцеві та регіональні туристичні програми та концепції.

Організаційно-правовий механізм регулювання туристичної діяльності. Закон України «Про туризм»: положення, статті, регулювання. Соціальний механізм регулювання. Соціальне значення туризму. Соціальні пільги та туризм. Досвід міжнародних країн у формуванні туристичних пакетів та програм для різних соціальних груп. Економічний механізм регулювання. Економічне значення туризму та його внесок в державний і місцевий бюджети. Екологічний механізм регулювання туризму.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів/змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	Ус ь о г о	у тому числі						Ус ь о г о	у тому числі				
		л	п	л а б	і н д .	К о н с у л ь т а ц і	С Р С		л	п	л а б .	і н д .	К о н с у л ь т а ц і ї

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Розділ/змістовий модуль 1. Теоретичні основи туризму													
Тема 1. Теоретичні основи туризму		2	2			6							
Тема 2. Особливості розвитку туризму		2	2			8							
Тема 3. Класифікація туристичних ресурсів		4	4			8							
Тема 4. Основні види туризму		2	2			6							
Тема 5. Підходи до оцінювання туристичних ресурсів		2	2			6							
Разом за розділом/змістовим модулем1		12	12										
Розділ/змістовий модуль 2. Туризм як вид господарської діяльності													
Тема 1. Туристичні формальності в туризмі		2	2			6							
Тема 2. Туризм і глобалізація		2	2			6							
Тема 3. Міжнародна співпраця в індустрії туризму		2	2			8							
Тема 4. Туроператорська та тур агентська діяльність		2	2			8							
Тема 5. Тури та їх класифікація		4	4			8							
Разом за розділом/змістовим модулем2		12	12										
Усього годин	120	24	24			72							

4. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи туризму	2

2	Особливості розвитку туризму	2
3	Історичні особливості розвитку туризму	4
4	Основні види туризму	2
5	Класифікація туристичних ресурсів	2
6	Туристична інфраструктура та її особливості	4
7	Туристичні формальності в туризмі	2
8	Туроператорська та турагентська діяльність	2
9	Тури та їх класифікація	2
10	Туризм і глобалізація	2
	Разом	24

5. Теми семінарських занять
Не передбачені

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи туризму	2
2	Історія формування та розвитку туризму	2
3	Класифікація туризму	2
4	Основні види туристичних ресурсів	2
5	Оцінювання туристичних ресурсів	2
6	Туристична інфраструктура	2
7	Формальні основи організації туристичної діяльності	2
8	Туроператорська та турагентська діяльність	2
9	Тури та їх класифікація	2
10	Туризм і глобалізація	2
11	Основні тенденції розвитку сучасного туризму	2
12	Основні показники розвитку туризму в Україні	2
	Разом	24

7. Теми лабораторних занять
Не передбачені

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичні аспекти виникнення та розвитку туризму	5
2	Нормативно-правова база розвитку туризму в Україні	5
3	Перші туристичні організації в Україні	6
4	Туристична індустрія Кіровоградської області	6
5	Туристичні формальності внутрішнього туризму	5
6	Туристичні формальності міжнародного туризму	5

7	Роль та значення Всесвітньої туристської організації (ВТО)	5
8	Оцінка історико-культурних туристських ресурсів	5
9	Інфраструктура туризму	5
10	Всесвітньовідомі туристські ресурси та їх значення	5
11	Перевезення. Класифікація транспортних подорожей і транспортних засобів	5
12	Атракції – важливий елемент повноцінного відпочинку	6
13	Екскурсія – найпоширеніша форма атракцій	6
14	Система громадського харчування. Основні вимоги	6
15	Основні і спеціалізовані заклади розміщення туристів	6
	Разом	56

9. Індивідуальні завдання

Не передбачені

10. Методи навчання

Основні форми організації навчання при вивченні дисципліни «Туризмознавство»:

Методи навчання

Основні форми організації навчання при вивченні дисципліни «Регіональна економічна і соціальна географія»:

- аудиторні заняття (лекції, практичні заняття);
- самостійна робота студентів;
- консультації.

За джерелом знань:

- *словесні*: розповідь, пояснення, лекція, бесіда, диспут, дискусія;
- *наочні*: ілюстрація, демонстрація;
- *практичні*: практичні роботи, самостійна робота студентів з різними джерелами інформації, складання конспектів (тез), робота з картою, робота зі статистичними матеріалами, підготовка доповідей, повідомлень, презентацій, встановлення причинно-наслідкових зв'язків та географічних закономірностей, прогнозування тощо.

За характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, частково-пошуковий, пошуковий, дослідницький.

За логікою пізнання: аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, систематизація, класифікація, абстрагування.

Дистанційні методи навчання: метод індивідуалізованого навчання, навчання з освітніми ресурсами (освітні платформи Google Classroom, Classtime), телекомунікаційні методи (Zoom-конференції, робота у Viber-групах).

11. Методи контролю

Підсумкове: екзамен.

Поточне: фронтальне та індивідуальне усне опитування, письмове опитування, тестування, географічні номенклатурні та термінологічні диктанти, перевірка практичних робіт, перевірка конспектів (тез), перевірка виконання самостійної роботи, повідомлень, мультимедійних презентацій, контрольна робота тощо

При **поточному** контролі *оцінці підлягають*: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні питань; результати виконання і захисту практичних робіт, експрес-контролю у формі тестів тощо.

- *Критеріями оцінки є:*
- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, цілісність, системність відповіді, культура мови;
- самостійність суджень студента і творчість мислення, його теоретичний рівень;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні узагальнення, уміння робити порівняльний аналіз;
- виконання письмових завдань:
- логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми курсу на практичному занятті (або письмова робота) – **5 бали**.

Критерії оцінювання усної відповіді:

3,5 – 4 б - студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на потрібну літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Студент робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує.

2,5-3 б - студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.

1,5-2 б - студент засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок.

0,5-1 б - студент невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок.

Критерії оцінювання виконання практичних завдань:

3 бали - При виконанні практичних завдань студент продемонстрував високий рівень оволодіння уміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. До кожного завдання наявні висновки та узагальнення. Студент застосував творчий підхід до виконання завдань. Картографічні матеріали оформлені правильно, виконані якісно та охайно. У практичній роботі відсутні орфографічні, граматичні, стилістичні чи мовленнєві помилки.

2 бали - При виконанні практичних завдань студент продемонстрував уміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Наявні висновки до кожного завдання, але у деяких висновках недостатня доказова база.

Картографічні матеріали оформлені правильно, виконані якісно та охайно. У практичній роботі присутні окремі стилістичні помилки.

1 бал – у практичному завданні відсутні висновки до окремих завдань або більшість висновків помилкові. Картографічні матеріали оформлені з помилками, виконані не якісно та неохайно. У роботі наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Максимальна кількість балів за всі завдання для самостійної роботи – **20 балів**.

20 б. ставиться у випадку, коли студент повністю і якісно виконав всі завдання для самостійної роботи. Демонструє досконале знання та розуміння теоретичного матеріалу тем, що виносяться на самостійне опрацювання. Вільно оперує різноманітними класифікаціями, підходами тощо. Наявні посилання на декілька джерел інформації. Відповідь на поставлені запитання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями, прикладами, висновками. Виклад матеріалу має логічний, доказовий і послідовний характер. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Аналізує різні підходи до трактування тієї чи іншої проблеми. Вільно висловлює свою позицію з проблемних питань та аргументує її. Демонструє творчий підхід до виконання завдань. Володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці не тільки в знайомих, але й в нових ситуаціях. Володіє високою грамотністю викладу матеріалу, культурою мовлення. У відповіді відсутні орфографічні, граматичні, стилістичні чи мовленнєві помилки.

15 б. ставиться, коли студент виконав всі завдання для самостійної роботи, при цьому 2/3 завдань виконано якісно. Відповідь майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. Виклад матеріалу структурований, логічний, але дещо порушена послідовність викладу. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Але у відповіді недостатня доказова база, мало прикладів, нечітко прослідковується зв'язок теорії з практикою. При відповіді на проблемні питання студент висловлює свою позицію, але недостатньо її аргументує. Вільно оперує знаннями, застосовує їх в знайомій та новій ситуації. Присутні окремі стилістичні помилки.

10 б. ставиться, коли студент якісно виконав 1/2 завдань. Демонструє вкрай поверхові знання з тем, винесених на самостійне опрацювання і неспроможний відтворити інформацію в повному обсязі. Оперує лише окремими фразами. Студент відтворює лише окремі фрагменти матеріалу, називає розрізнені факти. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Студент не володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці, не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

5 б. ставиться, коли студент виконав лише 1/3 завдань та демонструє має вкрай поверхові знання з тем, винесених на самостійне опрацювання і неспроможний відтворити інформацію в повному обсязі. Оперує лише окремими фразами. Студент відтворює лише окремі фрагменти матеріалу, називає розрізнені факти. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Студент не володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на

практиці, не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

2 б. ставиться, коли студент виконав лише 1/4 завдань та демонструє має вкрай поверхові знання з тем, винесених на самостійне опрацювання і неспроможний відтворити інформацію в повному обсязі. Оперує лише окремими фразами. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Студент не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

Крім того студенти мають змогу отримати **1 б.** за доповнення.

Критерії оцінювання виконання завдань підсумкової контрольної роботи

4 бали ставиться у випадку, коли студент у відповіді на питання продемонстрував досконале знання та розуміння понятійно-термінологічного апарату РЕСГ та теоретичного матеріалу з тієї чи іншої теми; вільне оперування різноманітними класифікаціями, підходами тощо. Відповідь на поставлене запитання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями, прикладами, висновками. Виклад матеріалу має логічний, доказовий і послідовний характер. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Вільно висловлює свою позицію з проблемних питань та аргументує її. Демонструє творчий підхід до виконання завдань, глибоке розуміння причинно-наслідкових зв'язків та суспільно-географічних закономірностей. Володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці не тільки в знайомих, але й в нових ситуаціях. Володіє високою грамотністю викладу матеріалу. У відповіді відсутні орфографічні, граматичні чи стилістичні помилки.

3 бали ставиться, коли відповідь на питання правильна і майже повна, судження студента з питання мають усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. У відповіді висвітлюється зміст окремих класифікацій, підходів тощо. Виклад матеріалу структурований, логічний, але дещо порушена послідовність викладу. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Студент висвітлює причинно-наслідкові зв'язки та суспільно-географічні закономірності, але у відповіді недостатня доказова база, мало прикладів, нечітко прослідковується зв'язок теорії з практикою. При відповіді на проблемні питання студент висловлює свою позицію, але недостатньо її аргументує. Матеріал викладено правильною мовою, без орфографічних та граматичних помилок, але присутні окремі стилістичні помилки.

2 бали ставиться, коли відповідь на запитання неповна, частково помилкова та фрагментарна. Студент не має системних знань з даного питання, не повною мірою володіє понятійно-термінологічним апаратом РЕСГ. Студент висвітлює лише один підхід до тієї чи іншої проблематики, висвітлює окрему класифікацію тощо. Виклад матеріалу не структурований, часто порушується послідовність та логіка викладу. Студент лише називає приклади причинно-наслідкових зв'язків та суспільно-географічних закономірностей, але не розкриває їх суть. У відповіді відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Відповідь позбавлена творчого підходу і має формальний характер. Студент використовує знання в знаомій ситуації, але не може застосувати їх в новій ситуації. У відповіді наявні окремі граматичні, фактичні чи стилістичні помилки.

1 бал ставиться, коли у відповіді на питання студент демонструє вкрай поверхові знання з теми. Відповідь неповна та частково помилкова. Студент оперує лише окремими фразами. Понятійно-термінологічний апарат РЕСГ несформований. Студент відтворює лише окремі фрагменти матеріалу, називає розрізнені факти, часто помилкові. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Відсутні згадування про причинно-наслідкові зв'язки та суспільно-географічні закономірності. Студент не володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці, не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні, стилістичні або граматичні помилки.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі – роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, а також були учасниками олімпіад, конкурсів, тощо можуть присуджуватися додаткові бали. Студент **не допускається** до складання іспиту, якщо кількість балів, одержаних за змістові модулі (поточний контроль) впродовж семестру разом з максимально можливою кількістю балів, набраних на іспиті (заліку), в сумі не перевищуватиме **59** балів, а також якщо студент немає жодної оцінки з поточного контролю.

У разі, якщо здобувач освіти подав **декларацію про визнання результатів неформального та/або інформального навчання** стосовно певного освітнього компонента освітньої програми, оцінювання здійснюється відповідно до **Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти**, у Центральньоукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (затвердженого вченою радою університету, протокол № 9 від 26 грудня 2022 р.).

Результати навчання та компетентності, які можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, здобуваються у системі **неформальної освіти** шляхом участі в:

- тренінгах;
- майстер-класах;
- семінарах;
- вебінарах;
- дистанційних курсах;
- стажуваннях;
- інших видах навчальної діяльності, підтверджених документально (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом тощо).

(Відповідно до пунктів 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 зазначеного Порядку.)

Оцінювання результатів неформального та/або інформального навчання здійснюється на підставі поданих документів та аналізу відповідності здобутих

результатів очікуваним результатам навчання за освітнім компонентом.

За рішенням викладача та кафедри, у межах дисципліни може бути **зараховано до 20 балів** із 100 за результатами визнаних форм неформальної або інформальної освіти.

Кількість балів визначається **пропорційно обсягу (тривалості в годинах) і відповідності тематики** отриманої освіти змісту навчальної дисципліни.

Приклад розподілу балів з підсумковою формою контролю екзамен

Поточне тестування та самостійна робота											Контрольна робота	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
7 семестр							8 семестр					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			
25							25				10		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно	не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Туризмознавство».
2. Силабус з навчальної дисципліни.

14. Рекомендована література

1. Борисова О.В. Спеціалізований туризм: навчальний посібник. К.:Кондор, 2020. 360 с.
2. Гапоненко Г.І., Парфіненко А.Ю., Шамара І.М. Сільський зелений туризм: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2020. 178 с.
3. Кляп М.П., Шандор Ф.Ф. Сучасні різновиди туризму: навчальний посібник. К.: Знання, 2011. 334 с.
4. Мальська М.П., Бордун О.Ю., Антонюк Н.В. Медичний і оздоровчий туризм (міжнародні та національні аспекти): навчальний посібник. К.:Каравела, 2022. 234 с
5. Мальська М.П., Малюга Л.А., Масюк Ю.О. Міжнародний курортний спаменеджмент: навчальний посібник. Київ: Видавець ФОП Піча Ю.В., 2022. 276 с
6. Мальська М.П., Філь М.І., Пандяк І.Г. Гастрономічний туризм: навчальний посібник. К.: Каравела, 2021. 304 с.
7. Міхо О.І. Анімація в рекреації та туризмі: Словник-довідник. К. :Видавництво Ліра- К, 2019. 224 с.
1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. К.: В-во Київського університету, 2001.395с.
2. Внутрішній туризм в Україні: окремі аспекти. Збірка статей.-К.: Вид-во ФПУ, 2007. 161 с.

3. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу Навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2004. 192 с.
4. Забалдіна Ю.Б. Маркетинг туристичного підприємства: Навчальний посібник. К. Вид-во ФПУ, 2002. 196 с.
5. Закон України «Про музеї та музейну справу» від 29 червня 1995 р. №29/95 // Відомості Верховної Ради України. 1995. - №25. Ст. 191.
6. Закон України "Про туризм" від 18.11.2003 р. // ВВР.2004.
8. Історико-культурна спадщина України. К. Вид-во ФПУ, 1998.400 с.
11. Килимистий С.М. Анімація в туризмі: Навчальний посібник. К.: Вид-во ФПУ, 2007. 188 с.
12. Лук'яненко В.А. Охорона праці в туризмі: Конспект лекцій. К. Вид-во ФПУ, 2007. 230 с.
13. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) К.: Альтерпрес, 2002.436с.
14. Мезенцев К.В., Мезенцева Н.І. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник. К. Вид-во ФПУ, 2003. 160 с.
15. На допомогу підприємцеві туристичної галузі: Методичний посібник. Вип. 1. Господарська діяльність. Ліцензування. Дозволи на туристичний супровід. Сертифікація. Безпека перевезень. К. Вид-во ФПУ, 2005. 127 с.
16. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: Навчальний посібник. 2-е вид., випр. та доп. К. Вид-во ФПУ, 2006. 76 с.
17. Стеченко Д.М., Дука А.П. Словник-довідник з менеджменту. К. Вид-во ФПУ, 1999. 368 с.
18. Туристично-краєзнавчі дослідження: Збірник наукових статей. - Випуск 2. К. Вид-во ФПУ, 1999. 655 с.
19. Фастовець О.О. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів: Навчальний посібник. К.: Вид-во ФПУ, 2007. 233с.
20. Шарапова А.О. Ціни та ціноутворення у туризмі: Конспект лекцій. К. Вид- во ФПУ, 2007. 101 с. 14.

15. Інформаційні ресурси

1. www.heritage.unesco.ua
2. www.tourism.gov.ua.
3. www.unesco.org
4. www.world-tourism.org.
5. www.wttc.org.